

Reģionu komitejas atzinums “Komisijas paziņojums: Ceļā uz ES stratēģiju par bērnu tiesībām”

(2007/C 146/08)

REĢIONU KOMITEJA

- atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu, bet īpaši — ierosināto stratēģijas izstrādi, lai efektīvi veicinātu un aizsargātu bērna tiesības ES iekšējā un ārējā politikā un lai atbalstītu dalībvalstu centienus šajā jomā;
- atzinīgi vērtē Bērnu tiesību nodaļas izveidi Komisijā un atzīmē to būtisko lomu, kas piešķirta koordinatoram bērnu tiesību jautājumos, lai nodrošinātu sekmīgu stratēģiju, tomēr izsaka cerību, ka tiks piešķirti pietiekami apjomīgi līdzekļi un ka koordinatoram tiks piešķirts pietiekami augsts statuss un politiskā ietekme, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu minētās institūcijas mērķu sasniegšanu; aicina izskaidrot, kādā veidā koordinatora funkcijas papildinās to darbu, ko veic valsts līmenī;
- izsaka nožēlu, ka vairāk uzmanības nav veltīts mazgadīgu meiteņu, bērnu ar invaliditāti un migrantu, patvēruma meklētāju un bēgļu bērnu stāvoklim kā ES teritorijā, tā arī visā pasaulē; ne arī kvalitatīvas pirmsskolas izglītības nodrošināšanai bērniem, kas jaunāki par 6 gadiem;
- uzsver, ka stratēģija Eiropas un valstu līmenī spēj izveidot pamatu efektīvākai lēmumu pieņemšanas struktūru, vietējo un reģionālo pašvaldību un nevalstisko organizāciju partnerībai;
- tomēr izsaka nožēlu, ka paziņojumā nav apliecināta vietējo un reģionālo pašvaldību unikālā loma pakalpojumu nodrošināšanā bērniem un viņu tiesību aizsardzībā un uzsver, ka pašvaldības vēlas un arī spēj būt par partneriem stratēģijas izstrādē un īstenošanā;
- ierosina nepieciešamos finanšu un cilvēku resursus, kā arī politiskos centienus veltīt paziņojuma pilnveidošanai, kā arī Zaļās grāmatas un stratēģijas izstrādei un iesaka Eiropas Parlamentam apsvērt iespēju ieviest īpašu pasākumu, kas paredzēts stratēģijas un tās ierosināto darbību finansējumam.

REĢIONU KOMITEJA,

ņemot vērā Komisijas paziņojumu “Ceļā uz ES stratēģiju par bērnu tiesībām”, COM(2006) 367 galīgā redakcija,

ņemot vērā Eiropas Komisijas 2006. gada 4. jūlija lēmumu konsultēties ar Reģionu komiteju par minēto tematu saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 265. panta pirmo daļu,

ņemot vērā priekšsēdētāja 2006. gada 22. februāra lēmumu uzdot Konstitucionālo lietu un Eiropas pārvaldības un brīvības, drošības un tiesiskuma telpas komisijai izstrādāt atzinumu par minēto tematu,

ņemot vērā tās atzinuma projektu par tematu “Nepilngadīgo ārvalstnieku bez pavadības situācija: vietējo un reģionālo pašvaldību nozīme un ieteikumi” (*CdR 136/2006_rev2*),

ņemot vērā tās atzinumus par tematiem “Hāgas programma: desmit prioritātes turpmākajiem pieciem gadiem” (*CdR 122/2005 fin*), “Cilvēku kontrabandas apkarošana” (*CdR 87/2001 fin*), “DAPHNE II programma vardarbības novēršanai pret bērniem, jauniešiem un sievietēm, kā arī upuru un riska grupu aizsardzībai” (*CdR 63/2003*), “Minoritāšu aizsardzība un nediskriminācijas politika” (*CdR 53/2006 fin*), “Demogrāfiskās izmaiņas” (*CdR 152/2005 fin*) un “Integrācija un migrācija” (*CdR 51/2006 fin*),

ņemot vērā tās atzinuma projektu (*CdR 236/2006 rev.1*), ko 2006. gada 29. novembrī pieņēma Konstitucionālo lietu un Eiropas pārvaldības un brīvības, drošības un tiesiskuma telpas komisija (ziņotāja: **Maria Corrigan kdze**, *Dun Laoghaire/Rathdown* grāfistes padomes un Dublīnas reģionālās pašvaldības locekle),

tā kā

- 1) ANO Konvencijā par bērna tiesībām noteikts, ka par bērniem uzskatāmas visas personas vecumā līdz astoņpadsmit gadiem;
- 2) visas dalībvalstis ir ratificējušas ANO Konvenciju par bērnu tiesībām, ne Eiropas Komisija, ne Eiropas Savienība nav un nevar būt šīs konvencijas līgumslēdzēja puse;
- 3) attiecībā uz bērnu tiesībām ES līgumos ietverts tikai ierobežots juridiskais pamats; tam ir ietekme uz iespējamajiem budžeta avotiem;
- 4) ir atzīta ģimenes centrālā loma un īpaši vecāku loma, kā arī dalībvalstu atbildība saistībā ar atbalstu vecākiem, tiem pildot bērnu audzināšanas un aprūpes pienākumus;
- 5) Eiropas Savienības nākotnei būtiski svarīga ir bērnu tiesību aizsardzība un sekmēšana, kā arī bērniem draudzīgas un integrējošas sabiedrības izveide;
- 6) bērnu un jauniešu savlaicīga iesaistīšana sabiedriskajā darbībā ir ļoti nozīmīga integrējošas un demokrātiskas sabiedrības attīstībai;
- 7) vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir unikālas iespējas, lai veicinātu un aizsargātu bērnu tiesības, ievērojot pašvaldību atbildību par materiālo vidi, sabiedrisko transportu un izglītības pieejamību, veselības aprūpi, izklaidi, atpūtu un darba tirgu jauniešiem, kā arī to lomu bērnu dzīves apstākļu uzraudzībā, piemēram, izmantojot sociālo palīdzību un datu apkopošanu,

68. plenārajā sesijā, kas notika 2007. gada 13. un 14. februārī (13. februāra sēdē), vienbalsīgi pieņēma šo atzinumu.

1. Reģionu komitejas viedoklis

1.3 **izsaka nožēlu** par ES konstitucionālā procesa blokādi, ņemot vērā to, ka Konstitucionālajā līgumā un Pamattiesību hartā bērna tiesības ir nepārprotami atzītas;

Reģionu komiteja

1.1 **atzinīgi vērtē** Komisijas paziņojumu, bet īpaši — ierosināto stratēģijas izstrādi, lai efektīvi veicinātu un aizsargātu bērna tiesības ES iekšējā un ārējā politikā un lai atbalstītu dalībvalstu centienus šajā jomā;

1.2 **atzīst**, ka ieguldījums bērnos šodien ir ieguldījums mūsu nākotnē un turpmākajā Eiropas integrācijas padziļināšanā un stiprināšanā;

1.4 **atzinīgi vērtē** apliecinājumu tam, ka dalībvalstīm obligāti jāievēro starptautiski nolīgumi, it īpaši Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija par bērna tiesībām (UNCRC), kuru ir ratificējušas visas dalībvalstis; tomēr **izsaka nožēlu** par to, ka noteiktāk nav uzsvērtā nepieciešamība dalībvalstīm iespējami ātrāk izpildīt to pastāvošās saistības Eiropas un starptautiskā līmenī attiecībā uz bērnu tiesībām;

1.5 **atzinīgi vērtē** apliecinājumu tam, ka gandrīz pilnīgā UNCRC ratifikācija visā pasaulē nodrošina īpaši stabilu pamatu Eiropas Komisijas un ES sastāvā neietilpstošu valstu sadarbībai, bet **izsaka nožēlu**, ka paziņojumā nav īpaši uzsvērtas iespējas izmantot tādu potenciālu kā UNCRC ratifikācija visās dalībvalstīs, kas varētu būt par pamatu dalībvalstu kopīgai rīcībai;

1.6 **atzinīgi vērtē** Bērnu tiesību nodaļas izveidi Komisijā un **atzīmē** to būtisko lomu, kas piešķirta koordinātoram bērnu tiesību jautājumos, lai nodrošinātu sekmīgu stratēģiju, tomēr **izsaka cerību**, ka tiks piešķirti pietiekami apjomīgi līdzekļi un ka koordinātoram tiks piešķirts pietiekami augsts statuss un politiskā ietekme, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu minētās institūcijas mērķu sasniegšanu; **aicina** izskaidrot, kādā veidā koordinātor funkcijas papildinās to darbu, ko veic valsts līmenī;

1.7 **atbalsta** Komisijas ierosinātos īstermiņa pasākumus atsevišķu steidzamu problēmu pārvarēšanai, jo īpaši vienota sešciparu tālruna numura izveidi bērnu palīdzības līnijām ES teritorijā, kā arī atsevišķa telefona numura izveidi bērnu palīdzības līnijām, kas paredzētas pazudušiem vai seksuāli izmantotiem bērniem un **uzskata**, ka šo palīdzības līniju skaits būtu jāpaliek, pateicoties saskaņotam protokolam attiecībā uz bērnu nolaušanās starpvalstu līmenī. Turklāt **uzskata**, ka jaunām bērnu palīdzības līnijām nebūtu jāduplēt, bet gan jāpapildina valstu un reģionālā līmenī jau pastāvošās palīdzības līnijas un ka dalībvalstu paraugprakses apmaiņas ietvaros būtu jāinformē par šādu pakalpojumu ieviešanu;

1.8 **atzīmē**, ka Komisijas paziņojumā nav norādīts tas, ka stratēģija noteiks minimālos standartus un ietvers aptverošus uzstādījumus ar skaidriem mērķiem un laika grafikiem;

1.9 **atzīmē**, ka šobrīd nedarbojas tādas sistēmas, kas var nodrošināt aptverošus, salīdzināmus un atbilstīgus datus par noteiktiem rādītājiem visās dalībvalstīs; **atgādina**, ka ar atklātās koordinēšanas metodes palīdzību turpinās darbs, lai izstrādātu rādītāju (rādītāju kopumu) par bērnu labklājību, kā arī statistikas datus par nabadzību, kas saistīta ar ienākumu līmeni, par materiālo trūkumu un mājokļa jautājumu, daudzi citi datu apkopojumi jau pastāv dalībvalstu un reģionālajā/vietējā līmenī;

1.10 **uzsver**, ka bērni nav viendabīga grupa, viņu vajadzības ir atšķirīgas, piemēram, atkarībā no bērna vecuma, spējām, dzimuma, tautības un ģimenes formas;

1.11 **izsaka nožēlu**, ka vairāk uzmanības nav veltīts nepavadītiem nepilngadīgajiem, mazgadīgo meiteņu, bērnu ar invaliditāti un migrantu, patvēruma meklētāju un bēgļu bērnu stāvoklim kā ES teritorijā, tā arī visā pasaulē; ne arī kvalitatīvas pirmskolas izglītības nodrošināšanai bērniem, kas jaunāki par 6 gadiem; iekļaujot aprūpes pakalpojumu un aizsardzības nodrošināšanu visiem iepriekš minētajiem bērniem;

1.12 **izsaka nožēlu**, ka nav atsauces uz kvalitatīvas “sākotnējās izglītības” nodrošināšanu bērniem līdz sešu gadu vecumam, neskatoties uz ES kvantitatīvo mērķu pieņemšanu un uz to, ka “bērnu aprūpes” pakalpojumi ir ES ilgtermiņa un prioritārās politikas mērķis;

1.13 **uzsver**, ka stratēģija Eiropas un valstu līmenī spēj izveidot pamatu efektīvākai lēmumu pieņemšanas struktūru, vietējo un reģionālo pašvaldību un nevalstisko organizāciju partnerībai;

1.14 tomēr **izsaka nožēlu**, ka paziņojumā nav apliecināta vietējo un reģionālo pašvaldību unikālā loma pakalpojumu nodrošināšanā bērniem un viņu tiesību aizsardzībā un **uzsver**, ka pašvaldības vēlas un arī spēj būt par partneriem stratēģijas izstrādē un īstenošanā;

1.15 **uzsver to**, ka, izstrādājot rīcības stratēģiju, būtu pilnībā jāievēro subsidiaritātes un proporcionalitātes principi;

1.16 **pozitīvi vērtē** atziņu par to, ka “bērnu stāvokli ietekmē arī vieta, kur viņi dzīvo”; bērni var nonākt nelabvēlīgā situācijā tādēļ, ka visiem nav vienlīdzīgi pieejama kvalitatīva izglītība, veselības aprūpe, sabiedriskais transports, izklaides un atpūtas objekti, tāpat arī informācija un iespējas piedalīties pilsoniskās sabiedrības dzīvē; **vēlētos**, lai lielāka uzmanība tiktu pievērsta pilsētās, priekšpilsētās un citās dalībvalstu īpašās teritorijās pastāvošajiem apstākļiem;

1.17 **uzsver to**, ka daudzas vietējās un reģionālās pašvaldības tiešā veidā finansē un īsteno attīstības politiku trešās valstīs, atbalstot infrastruktūru un nozīmīgākos pakalpojumus, sadarbojoties ar vietējo pārvaldi, daloties pieredzē un nododot iemaņas, un ka pastāv iespējas vēl vairāk pievērsties šim bērnu tiesībām vēltajam darbam;

1.18 **atzinīgi vērtē** apliecinājumu tam, ka bērniem ir tiesības izteikt viedokļus par jautājumiem, kas ietekmē viņu dzīvi; tāpat arī atzinīgi vērtē ierosinātos pasākumus, lai bērnus iesaistītu stratēģijas izstrādē. Tas, vai šis darbs būs sekmīgs, lielā mērā būs atkarīgs no vietējo un reģionālo pašvaldību, kā arī bērnu organizāciju iesaistes;

1.19 **atzinīgi vērtē** nesen publicēto Apvienoto Nāciju Organizācijas pētījumu par vardarbību pret bērniem⁽¹⁾. Ziņojums “aicina valstis aizliegt visa veida vardarbību pret bērniem jebkādā formā, ieskaitot miesas sodus, kaitējošas tradīciju izpausmes, piemēram, piespiedu vai agras laulības, sieviešu dzimumorgānu kropļojumus un tā dēvētos goda noziegumus, tāpat arī seksuālu vardarbību un spīdzināšanu un cita veida nežēlīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu”⁽²⁾; **iesaka** stratēģijas izstrādes gaitā pilnībā ievērot šī pētījuma secinājumus.

⁽¹⁾ Šo ziņojumu izstrādāja neatkarīgs eksperts *Paulo Sergio Pinheiro*, un tas ir pieejams tīmekļa vietnē: www.violencestudy.org.

⁽²⁾ ANO sešdesmit pirmā sesija, Bērnu tiesību veicināšana un aizsardzība, A/61/299.

2. Reģionu komitejas ieteikumi

Reģionu komiteja

2.1 **ierosina** nepieciešamos finanšu un cilvēku resursus, kā arī politiskos centienus veikt paziņojuma pilnveidošanai, kā arī Zaļās grāmatas un stratēģijas izstrādei un iesaka Eiropas Parlamentam apsvērt iespēju ieviest īpašu pasākumu, kas paredzēts stratēģijas un tās ierosināto darbību finansējumam;

2.2 **uzsver**, ka vietējās un reģionālajās pašvaldībās jāaskata nozīmīgi partneri stratēģijas izstrādei, un aicina Reģionu komiteju kā locekli iekļaut Eiropas bērnu tiesību forumā, tai piedaloties starpiestāžu grupā, un aicina apspriesties ar to par koordinatora ziņojuma izstrādi un darīt šo ziņojumu pieejamu sabiedrībai;

2.3 **iesaka** noteikt, ka stratēģija ievieš minimālos standartus un iekļauj tālejošu rīcību ar skaidriem uzstādījumiem un mērķiem, pamatojoties uz pamatīgu analīzi;

2.4 **iesaka** stratēģijā panākt līdzsvaru starp pievēršanos globālajam kontekstam un ES iekšējo un starpvalstu rīcību un dialogu;

2.5 **iesaka** par prioritāti noteikt salīdzināmu rādītāju kopuma izstrādāšanu un atbilstīgu datu apkopošanu dalībvalstu un, kur tas iespējams, arī reģionālā līmenī;

2.6 **aicina** nodrošināt atbilstošus resursus, atbalstu un mehānismus, lai veicinātu bērnu līdzdalību stratēģijas izstrādē, iekļaujot arī bērnus no nelabvēlīgiem apstākļiem un mazākumtautību pārstāvjus, kā arī bērnus invalīdus. Šajā procesā bērni būtu jāiesaista jau no mazotnes, izmantojot dažādas piemērotas metodes, kā darbu mākslas jomā, vienkāršas diskusijas u.c. Turklāt **apliecina**, ka vietējās un reģionālās pašvaldības spētu arī darīt vairāk, lai veicinātu šādas apspriedes ar bērniem par attiecīgajām politikām, kuras tiek veidotas subnacionālajā līmenī;

2.7 **atkārto** aicinājumu pilnībā ieviest 1989. gada 20. novembra konvencijas par bērna tiesībām prasības un **uzsver** šādu tiesību īpašo nozīmi: domas, apziņas un reliģisko uzskatu brīvība; privātās dzīves aizsardzība; aizsardzība pret vardarbību, ļaunprātīgu izmantošanu un atstāšanu bez aprūpes; tiesības uz veselības aprūpi; tiesības uz teorētisko un praktisko izglītību un apmācību; minoritāšu aizsardzība, kā tas noteikts Komitejas atzinumā par integrāciju un migrāciju (*CdR 51/2006 fin*), kā arī tiesības uz piemērotu uzturu un mājokli;

2.8 šajā sakarā **pieprasa**, lai pilnībā tiktu atzīta vietējo un reģionālo pašvaldību būtiskā nozīme, tām nodrošinot svarīgākos pakalpojumus bērniem, piemēram, izglītību un mājokli, bērnu aprūpi un citus sociālos pakalpojumus, tāpat to loma materiālās vides plānošanā, uzraudzībā un uzturēšanā, nodrošinot to, ka

bērniem ir pieejams mājoklis, kas ir piemērots un atbilstošs viņu vajadzībām, kā arī atbilstoši izklaides un atpūtas objekti un ka viņi izaug drošā fiziskajā vidē;

2.9 **aicina** lielāku uzmanību pievērst nepieciešamībai dalībvalstīm iespējami ātrāk izpildīt to pastāvošās saistības Eiropas un starptautiskā līmenī, ieskaitot *UNCRC* noteiktās saistības likumdošanas un praktiskā izpratnē, kā arī Eiropas Cilvēktiesību konvencijas un Eiropas Padomes dokumentos noteiktās saistības. Šis darbs būtu jāiekļauj to pastāvošo ES darbību ietekmes novērtējumā, kas iespaido bērnu tiesības;

2.10 **iesaka** noteikt, ka analīze ne tikai "izvērtē tās pastāvošo darbību efektivitāti", bet arī atvieglo dalībvalstu progresa izvērtējumu atbilstoši *UNCRC*, izmantojot salīdzinošu datu analīzi, kā norādīts ietekmes novērtējumā;

2.11 **iesaka** noteikt, ka analīzei būtu jāietver arī pārskats par to, vai dalībvalstis ir ratificējušas Hāgas konvenciju par bērnu aizsardzību un sadarbību starpvalstu adopcijas jautājumos (1993);

2.12 **iesaka** izmantot atklāto koordinācijas metodi kā mehānismu dalībvalstu sadarbībai un lai mācītos no paraugprakses, kas saistīta ar *UNCRC* izpildi, kā arī šajā procesā pilnībā iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības;

2.13 **iesaka** ES un dalībvalstu politikās ņemt vērā bērnu dažādību un viņu atšķirīgās vajadzības; piemēram, bērni, kuru nelabvēlīgā stāvokļa iemesli ir ģeogrāfiskā atrašanās vieta, vecums, dzimums, tautība un invaliditāte. Īpašu uzmanību būs nepieciešams pievērst tādu apstākļu ietekmei kā nabadzība, sociālā atstumtība, invaliditāte, diskriminācija, rasisms, kā arī reliģiskās, valodu un kultūras dažādības nozīmei un mazākumtautību pārstāvju un bēgļu bērnu stāvoklim kā ES teritorijā, tā arī visā pasaulē;

2.14 **iesaka** iekļaut stratēģijā īpašus mērķus, nodrošinot to, ka visiem bērniem ir vienādas iespējas neatkarīgi no viņu ģeogrāfiskās atrašanās vietas; tas būs saistīts ar rīcības pastiprināšanu cīņai ar bērnu nabadzību un nelabvēlīgo stāvokli izglītības jomā. Šajos pasākumos īpaši svarīga loma būs vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

2.15 **iesaka**, ka papildus noteiktajiem īstermiņa pasākumiem tiek izstrādāts pasākums policijas spēku starptautiskas sadarbības nodrošināšanai, lai pārbaudītu, vai kādam no tiem darbiniekiem un brīvprātīgajiem, kas strādā ar bērniem, nav reģistrēta kriminālsodāmība; **rosina** noteikt, ka stratēģijas ietvaros būtu jāapsver ES reģistra izveide par likumpārkāpējiem, kas izdarījuši noziegumus pret bērniem, un lai šis reģistrs būtu pieejams policijas struktūrām;

2.16 **mudina** stratēģijā pievērsties veidiem, kā labāk attīstīt ģimenes atbalsta pakalpojumus, lai novērstu bērnu izmantošanu un bērnu slepkavības, ko izdara vecāki. Šie pasākumi varētu koncentrēties uz atbalstu vecākiem, bērnu izmantošanas savlaicīgu konstatēšanu un novēršanu, atbalstu izmantošanas upuriem un mehānisma izveidošanu, izskatot aizdomas raisošus bērnu nāves gadījumus, lai tādējādi pārbaudītu valstu iejaukšanās efektivitāti pirms šādiem gadījumiem;

2.17 **iesaka** stratēģijas ietvaros pievērsties televīzijas, datoru un jauno tehnoloģiju negatīvajai ietekmei uz bērniem, piemēram, nepiemērotu vai pieaugušajiem paredzētu attēlu pieejamībai tīmeklī un arī ar to saistītajam mazkustīgajam dzīvesveidam un tā ietekmei uz bērnu dzīvi. Radniecīgs jautājums ir arī bērnu tiešas uzrunāšanas nelabvēlīga ietekme reklāmās un tirdzniecības veicināšanas pasākumos. Būtu jāsekmē pasākumi tehnoloģiju izmantošanai izglītības jomā, piemēram, bērnu valodas un kulturālās spējas veicinoši televīzijas raidījumi, kas būs īpaši svarīgi migrantu bērniem. Ir nepieciešami arī radoši

pasākumi, lai veicinātu kulturālas aktivitātes un darītu tās pieejamas bērniem, piemēram, lasīšana, mūzika un teātris;

2.18 **aicina**, lai apmācības programmas un līdzekļi, kas izstrādāti kā stratēģijas daļa, būtu pieejami vietējām un reģionālajām pašvaldību struktūrām, šādi iepazīstinot amatpersonas ar jauniem politikas instrumentiem un paraugpraksi;

2.19 **iesaka** saziņas stratēģiju balstīt uz *UNCRC* un visas informatīvās kampaņas uzsākt vietējā un reģionālā līmenī, kā arī, lai tās būtu piemērotas vecumam, pieejamas dažādās valodās un bērniem ar invaliditāti;

2.20 **iesaka** noteikt, ka ES attīstības palīdzībai jānodrošina tās līdzekļu noteiktas daļas ieguldīšana pasākumos, kas paredzēti bērniem, un ka vietējo un reģionālo pašvaldību attīstības politikai trešās valstīs būtu arī jāuzsver tādu pasākumu prioritāte kā prasmju nodošana un politikas izpratne par bērnu tiesībām.

Briselē, 2007. gada 13. februārī

Reģionu komitejas
Priekšsēdētājs
Michel DELEBARRE